2.4. ANALIZA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENI TURYSTYCZNEJ

Niniejszy rozdział omawia zasadnicze aspekty związane z zagospodarowaniem przestrzeni turystycznej służące ruchowi turystycznemu ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania infrastruktury turystycznej, takiej jak: obiekty zabytkowe, przyrodnicze, rozrywkowe, sportowe, bazę noclegową i gastronomiczną.

2.4.1. OBIEKTY ZABYTKOWE

Jedną z głównych atrakcji turystycznych OFAK jest możliwość zwiedzenia zabytków reprezentujących wszystkie występujące w Polsce style architektoniczne. Cechą charakterystyczną regionu Aglomeracji jest znaczna liczba zabytków z okresu początków kształtowania się państwowości naszego kraju.

Obiekty archeologiczne

Świadectwem działalności człowieka w przeszłości są liczne obiekty archeologiczne, z których niewiele jednak jest wyeksponowanych i przygotowanych do zwiedzania w terenie. Liczne drobne eksponaty można oglądać w muzeach. Najczęściej są to fragmenty sprzętów domowych, narzędzia, uzbrojenie oraz ceramika.

Jednym ze zbadanych przez archeologów obiektów jest grodzisko łużyckie położone na dawnej wyspie jeziora Koziegłowy w gminie Kleczew. Gród pochodzi z VII w. p.n.e. i służył jako schronienie w razie niebezpieczeństwa. Zabytki pochodzące z grodziska są eksponowane w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Natomiast obiektem przystosowanym do zwiedzania przez turystów jest średniowieczne grodzisko stożkowate położone nad brzegiem Jeziora Kownackiego, niedaleko wsi Mrówki w gminie Wilczyn. Zamieszkane było w XIII i XIV wieku. W latach siedemdziesiątych XX wieku zrekonstruowano palisadę, pięcioboczną wieżę strażniczą oraz półziemiankę. W wieży urządzono niewielką wystawę wykopalisk.

Ponadto na terenie OFAK znajdują się inne udokumentowane grodziska średniowieczne, np. w Królikowie i w Biskupicach w gminie Grodziec.

Zabytki architektury i sztuki

Bogata historia terenu obejmującego obecnie OFAK została utrwalona w licznych zabytkach architektury i sztuki. Należą do nich pozostałości okresu starożytności i średniowiecza, budowle barokowe i renesansowe, w tym głównie obiekty sakralne (klasztory, kościoły, kapliczki, bazylika), XIX-wieczne zespoły pałacowe i dworskie, ruiny zamków rycerskich, rzeźby ludowe i płaskorzeźby.

Oprócz wspomnianego już grodziska w Mrówkach na uwagę zasługują m. innymi[21]:

1. Obiekty reprezentujące sztukę romańską (XI-XII w.):
   - romańska kaplica w neogotyckim kościele parafialnym pw. św. Piotra i Pawła w Starym Mieście (z 1907 r.), z zachowanym portalem zawierającym płaskorzeźbę Chrystusa Ukrzyżowanego,

[21] Szerzej na ten temat w dokumencie: Audyt turystyczny 15 Jednostek Samorządu Terytorialnego OFAK

- kościół pw. św. Marcina w Kazimierzu Biskupim z XII/XIII w. rozbudowany około 1512 r. w stylu gotyckim,
- kamienny krzyż pokutny, wmurowany w ścianę kapliczki w Licheniu Starym – gmina Ślesin;
- słup drogowy (mylnie zwany milowym) w Koninie, posadowiony w 1151 r. dla oznaczenia połowy drogi między Kaliszem a Kruszwicą.

2. Zabytki stylu gotyckiego z XII-XV w.:
- kościół farny (pw. św. Bartłomieja) w Koninie,
- zamek w Koninie – Gosławicach,
- kościół pw. św. Andrzeja Apostoła w Koninie – Gosławicach, zbudowany na planie krzyża greckiego, ze sklepieniem palmowym,
- kościół pw. św. Jana Chrzciciela i Pięciu Braci Męczenników z lat 1514-18 w Kazimierzu Biskupim, styl późnogotycki,
- klasztor św. Rodziny z lat 1514-1520 w Kazimierzu Biskupim (obecnie siedziba księży misjonarzy), odbudowany w końcu XVIII wieku – zachował sklepienie gotyckie,
- kościół pw. św. Urszuli w Wilczogórze z 1566 r., najstarszy zabytek to gotycka rzeźba Madonny z Dzieciątkiem z pierwszej połowy XV w. – gmina Wilczyn,
- kościół pw. św. Andrzeja Apostoła w Kleczewie z prezbiterium z II poł. XIV w.

3. Zabytki sztuki barokowej:
- Rychwał, kościół pw. Świętej Trójcy – nagrobek Gabriela Złotowskiego, kasztelana Krzywińskiego, zmarłego w 1597 r.,
- zespół klasztorny o.o. Kamedułów w Bieniszewie, kościół klasztorny Narodzenia Najświętszej Marii Panny – obiekt późnobarokowy (1747-1781), sześć eremów – domki pustelnicze pochodzące z 1664 r., zrekonstruowane po koniec XX w., brama klasztorna z I poł. XVIII w. – gmina Kazimierz Biskupi,
- w Kazimierzu Biskupim:
  - w wewnętrznym krużganku kościoła klasztornego pw. św. Jana Chrzciciela i Pięciu Braci Męczenników znajdują się dwa portale z pocz. XVI w. z datą fundacji klasztoru i herbem fundatora – Godziemba. W zabudowaniach klasztornych – zewnętrzne krużganki z drogą krzyżową, powstałą w 1758 r., dzwonnica z 1760-61,
  - barokowy ołtarz główny w kościele pw. św. Marcina, w którym widnieje obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem w sukience srebrnej z 1766 r.,
  - drewniany kościół pw. św. Izaaka, zbudowany w 1640 r.,
- zbór ewangelicko-reformowany w Żychlinie z 1623 r., odrestaurowany w 1821 r.,
- późnobarokowy zespół kościoła pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny i św. Józefa w Skulsku z 1810-1815. Styl wnętrza utrzymany w baroku; w późnobarokowym drewnianym ołtarzu głównym z końca XVIII w. znajduje się gotycka rzeźba „Pieta" Matki Boskiej Bolesnej Skulskiej (ok. 1420 r.), koronowana przez papieża Jana Pawła II w 1997 r. w Gnieźnie,
- kościół drewniany pw. św. Mateusza Apostoła w Lubstówku z 1639 r. – gmina Sompolno,
- drewniany kościół pw. św, Andrzeja Apostoła w Mąkolnie (1749-50). W ołtarzu głównym znajduje się słynący łaskami obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z II poł. XVII w., w sukience srebrnej i nowych koronach – gmina Sompolno,

- drewniany kościół pw. Wszystkich Świętych w Kucharach Kościelnych z 1795 r. Wewnątrz zachowane wyposażenie z dawnego kościoła, w tym trzy ołtarze z przełomu XVII/XVIII w. oraz ambona z XVIII w., gmina Rychwał,
- drewniany kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Rzgowie. Zachowało się barokowe wyposażenie wnętrza, m.in. cztery ołtarze, ambona oraz chrzcielnica. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Boskiej Bolesnej w sukience srebrnej z XVII w. Budowla zaliczana do najbardziej reprezentatywnych przykładów sakralnego budownictwa w Wielkopolsce,
- drewniany kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Golinie (1765-67). W barokowym ołtarzu głównym podziwiać można obraz „Ukrzyżowanie" z ok. 1600 r.,
- zespół dworsko-pałacowy w Grodźcu z ok. XVIII w.,
- neobarokowy kościół parafialny pw. św. Stanisława B.M., wzniesiony w 1844 r. w Kramsku z kropielnicą z XVII w., krucyfiksem z I połowy XVIII wieku oraz kopią obrazu „Zdjęcie z Krzyża" pochodzącego z pracowni Piotra Rubensa z 1 poł. XIX w.;
- barokowy zespół klasztorny – kościół pw. Św. Marii Magdaleny wraz z klasztorem Ojców Reformatorów w Koninie.

5. Architektura XIX-wieczna to głównie budowle sakralne oraz dworsko-pałacowe, m.in.:

- zespół pałacowy z XIX w., w miejscowości Posada wraz z parkiem krajobrazowym o pow. 5,3 ha, gmina Kazimierz Biskupi,
- zespół pałacowo-folwarczny w Żychlinie z pałacem z 1820 r. oraz spichlerzem z przełomu XIX/XX w., gmina Stare Miasto,
- zespół pałacowy w Lisewie z pałacem oraz parkiem krajobrazowym z 2 poł. XIX w., gmina Skulsk,
- Łuk Triumfalny w Ślesinie z orłem napoleońskim na szczycie, wzniesiony przez mieszkańców w 1812 roku,
- zespół pałacowy z parkiem krajobrazowym w Brzeźnie – dwór z poł. XIX w., gmina Krzymów,
- zespół pałacowo-folwarczny Słubickich w Lubstowie z końca XIX w. Pałac ze spichlerzem, paszarnią oraz parkiem krajobrazowym wraz z grobowcem rodziny Słubickich, gmina Sompolno,
- zespół dworski w Golinie z dworem z I poł. XIX w. oraz parkiem krajobrazowym,
- zespół dworski z parkiem krajobrazowym z końca XIX w. w Wierzbinku.,
- Architektura Konina, w tym m. in. Synagoga z 1828 r., Dworek Zofii Urbanowskiej w stylu klasycystycznym (dziś Urząd Stanu Cywilnego), klasycystyczny budynek ratusza.

Miejsca pamięci narodowej

Miejsca pamięci narodowej upamiętniają wydarzenia historyczne związane z walką o niepodległość Polski. Na terenie OFAK do najbardziej znanych należą[22];

- drewniany krzyż w Koninie upamiętniający miejsce egzekucji o. Maksymiliana Tarejwo, kapelana wojsk powstańczych w powstaniu styczniowym 1963, odsłonięty w okresie międzywojennym w rocznicę śmierci zakonnika, odbudowany 19.07.1991 r.;
- pomniki ku czci poległych w powstaniu styczniowym wzniesione w 1957 r. w Ignacewie (gm. Ślesin) z 1928 r., w Różnowej zrekonstruowany w 1962 r., w formie lekko nachylonego niewielkiego kopczyka, z prostopadłościenną bryłą murowaną, z napisem: „1863-1963. Tym, którzy mieli odwagę ginąć za ojczyznę"; inne obeliska z powstania;

[22] http://mpn.poznan.uw.gov.pl/powiat/powiat-koninski

- pomniki, mogiły i tablice upamiętniające zamordowanych w czasie II wojny światowej znajdujące się w wielu miejscach, w tym m.in. w lasach w okolicach Kazimierza Biskupiego, Ślesina, Konina oraz w Wilczynie. Jednym z najbardziej znanych jest pomnik poświęcony żołnierzom polskim i radzieckim poległym w czasie II wojny światowej w Wilczynie.

Muzea

- Główną placówką muzealną na terenie OFAK Konina jest Muzeum Okręgowe w Koninie, w którym wystawione są znaleziska z całego terenu OFAK. Muzeum znajduje się w XV-wiecznym zamku w Gosławicach. Prowadzi kilka stałych ekspozycji, w tym m.in.: „Pradzieje ziemi konińskiej", „Konin przez wieki", „Mamuty, nosorożce …znaleziska z okolic Konina". Na terenie muzeum znajduje się również odtworzony XIX–wieczny dworek, w którym znajduje się ekspozycja „Dwór polski". Uzupełnieniem całości jest mały skansen etnograficzny, w którym znalazły się przykłady zabytkowej zabudowy wiejskiej z regionu konińskiego. Wśród zgromadzonych zbiorów na uwagę zasługuje kolekcja eksponatów związanych z historią rzemiosła, kolekcja sprzętów oświetleniowych czy XIX–wieczna biżuteria. Zgromadzono tu również przedmioty obrazujące przemiany polityczne w Polsce. Oddzielną grupę stanowią judaika, spośród których najcenniejszy jest skarb z Sompolna,

- Muzeum posiada filię, którym jest skansen archeologiczny w Mrówkach w gminie Wilczyn, utworzony na terenie późnośredniowiecznego grodziska. Do ciekawszych eksponatów znalezionych w tym miejscu należą ostrogi z bodźcem w kształcie gwiaździstego kółka, żelazne groty do kusz, gwoździe, świdry łopatkowe, przebijaki, noże, klucze żelazne i okucia drewnianych wiader. Na uwagę zasługuje też interesujące znalezisko cegieł, które formowane były z gliny z domieszką surowców organicznych. Skansen jest obecnie jednym z najciekawszych obiektów kultury średniowiecznej w rejonie wschodniej Wielkopolski,

- Ciekawe jest również Muzeum im. księdza Józefa Jarzębowskiego w Licheniu Starym, mieszczące się w tylnej części bazyliki. W jego kolekcji znajdują się m.in. starodruki polskie i obce od XVI do XVIII wieku, listy i autografy królewskie, rękopisy pisarzy polskich z epoki romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski. Ważne miejsce w kolekcji muzealnej zajmuje jeden z największych w Polsce zbiorów dotyczący Powstania Styczniowego. Szczególnie cenne są dwie kolekcje broni białej – europejskiej i wschodniej, kolekcja obrazów olejnych europejskich mistrzów XVII-XVIII wieku, bulle papieskie, dokumenty królewskie od Władysława Jagiełły do Stanisława Augusta Poniatowskiego, pamiątki więźniów sowieckich łagrów i obozów hitlerowskich.

W OFAK funkcjonuje również kilka izb pamięci: w Skulsku (Lokalna Izba Pamięci im. Stefana Wajchta), w Budzisławiu Kościelnym (Izba Pamięci Wsi, Młynarstwa i Rolnictwa) i Kowalewku (Izba Pamięci Zofii Urbanowskiej) oraz prywatnych muzeów, jak: Prywatne Muzeum Przyrodnicze przy Agroturystyce „Ania i Filip" w Koninie czy Muzeum Rzemiosła Artystycznego w Węglewie (gm. Golina).

- Lokalna Izba Pamięci im. Stefana Wajchta mieści się w Skulsku w budynku dawnej plebani przy kościele Narodzenia NMP i św. Józefa; posiada zbiory regionalne i etnograficzne,

- Izbę Pamięci Wsi, Młynarstwa i Rolnictwa w Budzisławiu Kościelnym tworzą dwa obiekty: Chata Młynarza i odrestaurowany wiatrak koźlak. W Chacie Młynarza znajduje się Filia Biblioteczna

Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Kleczewie. Oprócz podstawowej działalności biblioteki organizowane są także cykliczne wystawy prac artystów z regionu konińskiego, spotkania autorskie, prelekcje, lekcje biblioteczne oraz lekcje tematyczne dla młodzieży szkolnej na temat dawnego rolnictwa i wiejskiego gospodarstwa domowego. Ponadto gromadzone są tu eksponaty obrazujące przeszłość młynarstwa i wsi. Wiatrak w Budzisławiu Kościelnym, zbudowany w 1858 r. w Kościanie na terenie ówczesnego zaboru pruskiego, jest obecnie jedynym zachowanym wiatrakiem na terenie gminy Kleczew i jednym z nielicznych obiektów tego typu w tej części Wielkopolski udostępnionych do zwiedzania. Największą atrakcją wiatraka są zachowane jego oryginalne części, m.in.: wał skrzydłowy wraz z kołem palecznym czy tzw. „kozioł". *(Na ziemiach polskich pierwsze koźlaki pojawiły się w XIV w., najwcześniej na Kujawach i w Wielkopolsce. W XV w. były stosowane już powszechnie. Bez większych zmian konstrukcyjnych przetrwały do drugiej połowy XX w.),*

- Izba Pamięci Zofii Urbanowskiej – konińskiej pisarki i dziennikarki – utworzona została w Kowalewku w 2004 r. w Domu Kultury OSP. W Izbie znajdują się osobiste pamiątki po zmarłej literatce oraz jej publikacje i zdjęcia. Twórczość pisarki dotyczyła rodzinnego Konina. W tym też mieście osadzała ona zazwyczaj akcję swoich utworów. Ponadto organizowane są tu ciekawe imprezy kulturalne oraz konkursy.

2.4.2. MIEJSCA KULTU RELIGIJNEGO

Na terenie OFAK znajduje się kilka miejsc kultu religijnego.

Najbardziej znanym i odwiedzanym jest Sanktuarium Maryjne w Licheniu Starym – ośrodkiem kultu jest niewielki obraz Matki Bożej Licheńskiej z II poł. XVIII w. umieszczony w ołtarzu głównym bazyliki mniejszej. Licheńska Bazylika, konsekrowana w 2004 r., jest największą świątynią w Polsce. Jej chlubą jest ważący 14,7 ton dzwon, nazwany imieniem Maryi Bogurodzicy. Na terenie Sanktuarium znajdują się jeszcze dwa kościoły: neogotycki kościół pw. św. Doroty wzniesiony w latach 1854-1858 oraz kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej wybudowany w latach 1969-1970. Wokół położone są liczne obiekty o charakterze religijnym, w tym kamienna Golgota. Sanktuarium w Licheniu Starym odwiedza rocznie ok. 1 mln pielgrzymów. Jest to drugi po Częstochowie najliczniej odwiedzany ośrodek pielgrzymkowy.

Innym ważnym miejscem kultu religijnego na terenie OFAK jest zespół klasztorny OO Kamedułów w Bieniszewie. Został on założony na szczycie Sowiej Góry w 1663 r. jako pustelniczy klasztor Kamedułów. Obecny późnobarokowy kościół został wybudowany w latach 1747-1781. Klasztor OO Kamedułów w Bieniszewie, razem z kościołem św. Marcina oraz kościołem św. Jana Chrzciciela i Pięciu Braci Męczenników w Kazimierzu Biskupim, są miejscami związanymi z kultem Pięciu Braci Męczenników.

Oba obiekty kultu, w Licheniu i Bieniszewie, zostały zaliczone do Kanonu Krajoznawczego Polski.

Ponadto na terenie OFAK znajduje się kilka innych sanktuariów, do których pielgrzymują wierni:

- Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Skulsku, gdzie wg legendy Bolesławowi Chrobremu podczas polowania ukazała się Matka Boska,
- Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Kawnicach.

2.4.3. OBIEKTY PRZYRODNICZE

W ciągu wieków teren obecnego OFAK był poddany silnej działalności gospodarczej. Jej nasilenie nastąpiło w trakcie II wojny światowej, kiedy rozpoczęto eksploatację złóż węgla brunatnego, i praktycznie trwa do dzisiaj. Wydobycie węgla oraz działalność elektrowni i huty przyczyniły się do znacznej degradacji środowiska naturalnego, w tym zanieczyszczenia powietrza i wód oraz obniżenia poziomu wód gruntowych, co miało także wpływ na zubożenie miejscowej flory i fauny. Z tego względu od kilkunastu lat prowadzona jest polityka obejmowania ochroną jak największej części środowiska przyrodniczego, o czym mowa w rozdziale poświęconym ochronie środowiska naturalnego.

Na terenie OFAK znajdują się liczne obiekty przyrodnicze o dużych walorach zarówno poznawczych, jak i rekreacyjnych. Obecnie znaczne obszary Aglomeracji są objęte ochroną ze względu na walory krajobrazowe oraz zachowaną dotąd faunę i florę.

Niezaprzeczalnym bogactwem przyrodniczym i atrakcją turystyczną regionu są przede wszystkim jeziora. Należą do nich głównie naturalne jeziora polodowcowe, charakteryzujące się bogactwem ryb oraz stosunkowo ciepłymi wodami o wysokiej klasie czystości. Mówiąc o zasobach przyrodniczych atrakcyjnych dla turystyki, nie sposób abstrahować od obiektów antropogenicznych, jak choćby kanałów łączących naturalne zbiorniki wodne, tworzące unikatową sieć szlaków wodnych oraz stanowiących bodziec do rozwoju turystyki, w tym obiektów turystycznych i rekreacyjnych.

Atrakcyjną turystycznie drogę wodną buduje połączony kanałami ciąg jezior: Mikorzyńsko-Wąsoskie, Ślesińskie, Czarne wraz z położonymi w obrębie Konina Jeziorem Pątnowskim stwarzając doskonałe warunki uprawiania turystyki wodnej w szerokim zakresie, jak: żeglarstwo, sporty motorowodne, kajakarstwo oraz wiele innych.

Wśród pozostałych kanałów i zbiorników wodnych do najważniejszych należą: Kanał Grójecki, przeprowadzony przez gminy Kramsk, Ślesin i Sompolno, łączący Wartę z Jeziorem Lubstowskim, stanowiący szczególną atrakcję dla miłośników kajakarstwa, zbiornik na rzece Powie w gminie Stare Miasto, a także zbiorniki tworzone na wyrobiskach końcowych odkrywek PAK KWB Konin S.A.

2.4.4. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA

W ostatnich kilku lat stan rzeczowy infrastruktury sportowej na terenie OFAK znacznie się powiększył. Tworzą go najczęściej obiekty sportowe przy szkołach, ale także nowoczesne kompleksy typu „orlik".

W Koninie znajdują się: 2 ogólnodostępne kryte baseny, 4 kąpieliska, 4 stadiony, w tym 1 lekkoatletyczny z nawierzchniami syntetycznymi, 2 hale sportowe, pawilon szermierczy, 2 zespoły kortów tenisowych oraz 9 kompleksów boisk ze sztuczną nawierzchnią „Orlik".

W mieście działa klub szermierczy, klub bokserski, trzy kluby żeglarskie, klub jeździecki i wiele innych – w sumie 35 organizacji sportowych, ośrodków i kół. Infrastruktura miasta stwarza dobre warunki do gry w tenisa, squasha i kolarstwa. Stolica Aglomeracji inwestuje w nowe ścieżki rowerowe, które powstają wraz z modernizacją kolejnych fragmentów dróg. W odległości 12 km od Konina działa pole golfowe (w Golinie – Kolonii)[23].

[23] http://gospodarka.konin.pl/standard-zycia/

Największe zainteresowanie kibiców budzą rozgrywki piłki nożnej mężczyzn, zwłaszcza zawodników „Górnika" Konin, jednak miejscowe kluby w ostatnich latach nie odnoszą większych sukcesów, występując w niskich klasach rozgrywek.

Na tym tle ewenementem jest klub piłki nożnej kobiet „Medyk POLOmarket" Konin (Mistrzynie Polski 2014). Miasto rozsławiają także zawodnicy Konińskiego Klubu Szermierczego oraz pięściaki i pięściarze Klubu Bokserskiego Zagłębie. Sportową wizytówką Konina jest także Basket Konin uczestnik rozgrywek ekstraligi w piłce koszykowej kobiet w sezonie 2014/2015. Jednak żadna z tych dyscyplin sportu nie przyciąga szerokiego zainteresowania lokalnej społeczności, mimo że zdobycie przez piłkarki krajowego tytułu zaowocowało prawem startu w Lidze Mistrzyń.

W Koninie odbywają się jednak także imprezy sportowe, dzięki którym miasto jest znane miłośnikom poszczególnych dyscyplin. Są to: Klubowy Puchar Europy w Szabli Mężczyzn, Puchar Europy Kadetów w Szabli, Mistrzostwa Polski Samorządowców w Tenisie Ziemnym, Mistrzostwa Polski TKKF w Tenisie Ziemnym, międzynarodowe turnieje w piłce nożnej kobiet, ogólnopolskie wyścigi kolarskie, turnieje koszykówki czy pięściarstwa.

Amatorom innych dziedzin aktywności sportowej służy Aeroklub Koniński, władający lotniskiem sportowym w Kazimierzu Biskupim, z sekcjami: samolotową, szybowcową i balonową.

Z kolei liczne jeziora znajdujące się w obrębie OFAK służą żeglarzom i motorowodniakom.

Co roku w Aglomeracji Konińskiej odbywa się kilkaset imprez sportowych czy rekreacyjnych, w których udział bierze znaczne grono mieszkańców. Wśród wielu imprez powiatu na uwagę zasługują m.in. Motorowodne Mistrzostwa Polski (Europy) w Skulsku. MOSiR Konin wyspecjalizował się w ofercie skierowanej do najmłodszych (Osiedlowe Szkółki Sportowe, Wakacyjne Akademie Piłkarskie, Konińska Feriada Sportowa), z dużym zainteresowaniem spotyka się międzyszkolny ,,Konkurs 1001 gry". Dorośli korzystają głównie z propozycji Ognisk TKKF lub innych stowarzyszeń sportowych. Zarówno w Koninie, jak i w całej Aglomeracji, popularność zdobywa nordic walking. Rosnące możliwości uprawiania sportu i czynnej rekreacji na terenach Aglomeracji Konińskiej są wynikiem rekultywacji terenów pokopalnianych z przeznaczeniem na działalność rekreacyjną i sportową.

Obiekty sportowe w poszczególnych JST OFAK przedstawione zostały w dokumencie: AUDYT TURYSTYCZNY 15 JST OFAK

2.4.5. INFRASTRUKTURA KULTURY

Infrastrukturę kultury tworzą najczęściej gminne Domy Kultury, czasem także obiekty stanowiące muzea, rzadziej galerie.

W 2012 r. na terenie obecnego OFAK funkcjonowało 13 domów kultury (3 w Koninie i 10 w gminach powiatu), które zorganizowały łącznie 868 imprez w 2012 r. Oznacza to niewielki (o 3%) wzrost w stosunku do 2009 roku, przy czym w Koninie miał miejsce spadek o ponad 50%, a w powiecie wzrost o ponad 64%.[24]

[24] Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej, 2014

Spośród domów kultury, 8 było przystosowanych do wjazdu na wózkach (2 w Koninie, 8 w powiecie), a 8 miało także wnętrze przystosowane dla osób niepełnosprawnych (2 w Koninie, 3 w powiecie). 10 domów kultury (3 w Koninie i 7 w gminach) posiadało sale widowiskowe, mieszczące 120-300 osób.

Niezależnie od ośrodków gminnych, na terenie całej Aglomeracji działa Centrum Kultury i Sztuki, kontynuujące działalność dawnego Wojewódzkiego Domu Kultury i Wojewódzkiego Ośrodek Kultury z czasów województwa konińskiego. Placówka zajmuje się przede wszystkim rozwojem i promocją amatorskiego ruchu kulturalnego, szkoleniem kadr placówek kultury oraz edukacją kulturalną.

W Aglomeracji Konińskiej na koniec 2012 roku działało 39 bibliotek i filii (8 w Koninie, 31 w powiecie), a w powiecie dodatkowo 8 punktów bibliotecznych. Dostęp osób niepełnosprawnych do bibliotek był analogiczny, jak do domów kultury, ponieważ najczęściej mieszczą się one w tych samych obiektach.

W Koninie w ciągu ostatnich 6 lat liczba bibliotek i ich filii zmalała o 1/3, a liczba placówek bibliotecznych ogółem zmniejszyła się o 15,8%. W stosunku do 2006 r. zmniejszył się również księgozbiór placówek bibliotecznych oraz liczba czytelników (odpowiednio o 18,2% i 20,3%)[25]. W tym czasie w powiecie zamknięto 3 placówki, jednak czytelnictwo nieco wzrosło.

W OFAK działa 5 kin (4 w Koninie, 1 w Kleczewie), 2 muzea i 4 inne placówki muzealne. Muzeum w Koninie pełni pewne funkcje oświatowe, organizując z roku na rok więcej odczytów i seansów filmowych. Liczba zwiedzających utrzymywała się jednak w latach 2009-2012 na podobnym poziomie. Częstotliwość odwiedzania muzeów jest wielokrotnie niższa niż w Wielkopolsce i Polsce.

Konin jest drugim po Poznaniu ośrodkiem kinowym w Wielkopolsce. Liczba widzów w latach 2006-2012 (po otwarciu kina wielosalowego) corocznie przekracza liczbę mieszkańców miasta. Liczba widzów kin stałych w Koninie była w 2012 r. ponad 4-krotnie większa niż w Lesznie i ponad 2-krotnie wyższa niż w Kaliszu[26]. W stolicy OFAK funkcjonują 3 kina stałe, różniące się wielkością i repertuarem. Generalnie, można w Koninie zobaczyć filmy wszelkiego rodzaju, w tym głośne tytuły dostępne niemal natychmiast po ogólnopolskiej premierze.

W analizowanym okresie (2009-2012) mieszkańcy OFAK brali udział znacznie częściej w imprezach masowych aniżeli statystyczni mieszkańcy całej Polski i Wielkopolski, przy czym różnice te zmalały. W 2009 r. przypadało średnio 1,63 udziału na mieszkańca OFAK, a w 2012 już tylko 1,24, podczas gdy w kraju i województwie udział ten wynosił stale około 0,82-0,89.

W gminie Ślesin, skupiającej największy wakacyjny ruch turystyczny, odbywają się w sezonie turystycznym plenerowe koncerty znanych wykonawców estradowych. Jednak po zakończeniu sezonu turystycznego tego typu działalność w gminie praktycznie zamiera, podczas gdy w Koninie takie wydarzenia mają miejsce w ciągu całego roku.

Tradycyjny pejzaż kultury OFAK wzbogacają orkiestry dęte (w tym strażackie), stanowiące podstawę programu lokalnych uroczystości, w tym dożynek. Koła gospodyń wiejskich działają we wszystkich gminach powiatu. Konińska orkiestra górnicza jest uważana za jedną z najlepszych w całym kraju, ma w swoim repertuarze niemal każdy gatunek muzyczny.

[25] j.w.
[26] Konin 2013. Podstawowe dane… op.cit., s. 44.

Zestawienie amatorskiego ruchu artystycznego w powiecie konińskim wykazuje liczbę 83 zespołów, orkiestr, teatrów, kabaretów i 23 twórców ludowych, posługujących się rozmaitymi tworzywami – od drewna przez wiklinę po karczochy[27]. W Koninie działa 40 takich zespołów. Łącznie w skali całej Aglomeracji w amatorskim ruchu kulturalnym uczestniczy ponad 3 000 osób.
Szczegółową listę obiektów kultury w poszczególnych JST OFAK przedstawiono w dokumencie: AUDYT TURYSTYCZNY 15 JST OFAK.

2.4.6. BAZA NOCLEGOWA

W ogólnej liczbie miejsc noclegowych w OFAK wyraźny jest duży udział miejsc hotelowych, który wynosi prawie 78%, wobec 60 % średniej wojewódzkiej.

Także pod względem wskaźnika korzystających z noclegów (w przeliczeniu na liczbę mieszkańców) dane dla OFAK notują wyższe wartości niż dla kraju czy województwa wielkopolskiego.

W OFAK zlokalizowane są 84 obiekty noclegowe, w tym 11 hoteli i 24 gospodarstwa agroturystyczne[28].

W latach 2008-2011 nastąpił w OFAK wzrost liczby zarówno obiektów, jak i miejsc noclegowych, chociaż należy podkreślić, że wzrost ten nie ma charakteru liniowego, lecz sinusoidalny.

Wyraźny wzrost liczby obiektów noclegowych nie pociąga za sobą proporcjonalnego wzrostu liczby miejsc noclegowych, która zmieniła się tylko nieznacznie. Wynika to z inwestowania w obiekty turystyczne z małą liczbą miejsc noclegowych oraz z poprawiania standardu w starszych obiektach poprzez dobudowywanie łazienek kosztem liczby miejsc noclegowych.

Potencjalnym problemem utrudniającym rozszerzenie masowej turystyki na cały OFAK jest silna nierównomierność rozmieszczenia obiektów noclegowych, które są skupione przede wszystkim w ośrodkach wypoczynkowych położonych nad jeziorami oraz w okolicach Sanktuarium Maryjnego w Licheniu Starym, a także w samym Koninie, natomiast nie ma ich w innych miejscach Aglomeracji.

Problem skupienia większości miejsc noclegowych w kilku zaledwie punktach OFAK może zostać częściowo złagodzony wskutek powstawania gospodarstw agroturystycznych, których liczba podwoiła się na przestrzeni lat 2007-2013 (wynosi obecnie 24). Jednak gospodarstwa agroturystyczne wypełniają lukę w obszarze turystyki głównie indywidualnej i rodzinnej, natomiast nie czynią tego skutecznie w sektorze turystyki biznesowej czy zorganizowanej.

Największy wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych (korzystający z noclegów) występuje w gminie Ślesin, gdzie jego wartość jest większa niż średnia dla województwa (9 504 turystów na 1 tys. mieszkańców). Tak wysoka liczba turystów jest związana z lokalizacją na terenie gminy Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej. Ponad 50% obiektów zakwaterowania i ponad 80% miejsc noclegowych skupia się właśnie w gm. Ślesin, szczególnie w Licheniu Starym i przyległych miejscowościach. Z drugiej strony, wiele gmin w Aglomeracji (także miejsko-wiejskich, stosunkowo dużych, o korzystnej lokalizacji) jest zupełnie pozbawionych bazy noclegowej. W ostatnich latach miało także miejsce zmniejszenie bazy noclegowej na terenie Konina.
Poniżej baza noclegowa w poszczególnych gminach OFAK[29].

[27] http://www.powiat.konin.pl/pl/678/681/amatorski_ruch_artystyczny [dostęp: 26.05.2014]
[28] Studium rozwoju gospodarczego wraz z programem promocji terenów inwestycyjnych OFAK, 2014
[29] Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej, 2014

Tabela 2. Baza noclegowa w gminach na terenie OFAK w latach 2008 – 2012

Jednostka terytorialna	obiekty ogółem										miejsca noclegowe									
	obiekty hotelowe					inne obiekty noclegowe – razem					obiekty hotelowe					inne obiekty noclegowe – razem				
	08	09	10	11	12	08	09	10	11	12	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
	ob.	ob.	ob.	ob.	ob.	ob.	ob.	ob.	ob.	ob.	msc	msc	msc	msc	msc	msc	msc	msc	msc	msc
Konin	4	4	4	3	2	2	2	2	2	2	290	285	319	250	120	75	77	75	75	75
Golina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grodziec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kazimierz Biskupi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kleczew	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	90	104	110	102	102
Kramsk	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	48	0	0	0	0	31
Krzymów	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	22	32	32	32	32	0	0	0	0	0
Rychwał	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rzgów	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	96	92	132	99	132	0	0	0	0	0
Skulsk	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	16	16	16
Sompolno	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	0	0	0	0
Stare Miasto	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	51	51	51	51	51	45	45	45	45	45
Ślesin	7	7	9	10	9	13	13	20	19	26	1862	1909	2017	2005	1975	1384	1277	1502	1462	1369
Wierzbinek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wilczyn	0	0	0	0	0	4	4	4	4	4	0	0	0	0	0	133	248	142	169	171
Razem OFAK	16	16	18	18	17	23	22	30	29	38	2321	2369	2551	2437	2358	1755	1751	1890	1869	1809
Wielkopolskie	265	282	320	333	338	275	265	305	280	365	18071	18947	20659	21394	21181	19903	19501	22271	19910	21097
Polska	2642	2836	3223	3285	3414	4215	4156	3983	3754	6069	210507	221633	240967	252511	264145	386491	384868	369144	353735	411288

Źródło: Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej, 2014

Wielkość bazy turystycznej w samym powiecie konińskim powoduje, że jednostka ta należy do 30 powiatów o najintensywniejszym ruchu turystycznym w Polsce[30]. Jednak dane GUS świadczą o kurczeniu się od 2011 roku bazy noclegowej w OFAK. Podobne zjawisko zachodzi w całej Wielkopolsce (w przeciwieństwie do danych krajowych), jednak w Aglomeracji Konińskiej jest ono najsilniejsze.

Także zmniejszająca się od 2011 roku liczba udzielonych noclegów wskazuje na wyraźny spadek ruchu turystycznego w OFAK, w przeciwieństwie do wskaźników ogólnopolskich, co ilustruje poniższa tabela. Podobny trend spadkowy ma miejsce w całej Wielkopolsce, lecz w Aglomeracji Konińskiej jest on wyraźniejszy. Wśród prawdopodobnych przyczyn takiej sytuacji należy wymienić m. innymi niewystarczającą znajomości walorów i atrakcji turystycznych. Potwierdzają to wyniki badań ruchu turystycznego Wielkopolski w roku 2011 i 2013, z których wynika, że region ten pod względem oferty turystycznej wypada średnio na tle kraju, gdyż brakuje tu takich walorów przyrodniczych jak np. w górach i atrakcji porównywalnych z nadmorskimi. [31]

Tabela 3 Turyści korzystający z bazy noclegowej OFAK w latach 2008-2012

JST	korzystający turyści									
	obiekty hotelowe					inne obiekty noclegowe – razem				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Konin	21977	19632	19532	16380	12010	1966	1975	2070	2119	1659
Kleczew	0	0	0	0	0	576	691	625	457	505
Kramsk	0	0	0	334	2556	0	0	0	0	629
Krzymów	1224	1295	1293	1417	1228	0	0	0	0	0
Rzgów	5867	5580	4096	5253	3409	0	0	0	0	0
Skulsk	0	0	0	0	272	0	0	52	64	131
Sompolno	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0
Stare Miasto	1910	3300	2846	2738	3312	163	171	242	143	310
Ślesin	130090	132674	118432	117341	105406	29771	29490	31353	28963	26929
Wilczyn	0	0	0	0	0	842	895	974	1550	1333
Powiat Koniński	161068	162481	146199	143463	128193	33362	33222	35316	33296	31496
Razem OFAK	183045	182113	165731	159843	140203	35328	35197	37386	35415	33155
WIELKO-POLSKIE	1180828	1131692	1215806	1266335	1197881	322693	325611	383100	383267	418659
POLSKA	13076183	12985808	14354145	15485490	16090587	6479919	6367904	6107351	5991126	6544801

Źródło: Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej, 2014

[30] Główny Urząd Statystyczny, Warszawa. Turystyka w 2012 r.
[31] Źródło: „Badanie ruchu turystycznego w Wielkopolsce w roku 2011 i 2013 - wielkość, struktura oraz ocena jakości usług turystycznych i określenie turystycznego wizerunku Wielkopolski", BioStat Sp. J. z Rybnika

Ruch turystyczny w OFAK jest nadal intensywny, ale wyraźnie maleje – zarówno w Koninie, jak i w powiecie. Zwraca uwagę krótka średnia długość pobytu[32], wynosząca zarówno w powiecie, jak i w Koninie, poniżej dwóch dób, przy czym pobyt na terenie powiatu jest statystycznie krótszy niż w Koninie, zwłaszcza w obiektach hotelowych. Może być to wynikiem przewagi turystyki pielgrzymkowej, ponieważ przyjazdy pielgrzymów do Aglomeracji są najczęściej elementem dłuższych podróży zorganizowanych grup bądź rodzin, które zatrzymują się tu tylko na jeden dzień.

2.4.7. BAZA GASTRONOMICZNA

Baza gastronomiczna jest, obok noclegowej, jednym z głównych wyznaczników jakości usług turystycznych.

Na terenie OFAK działa co najmniej 119 punktów gastronomicznych[33], z których ponad połowa (51%) to obiekty restauracyjne, z czego 30 działa w Koninie. Funkcję małej gastronomii pełni 36 obiektów, z tego 22 w Koninie, a lokali o charakterze klubów/pubów/cukierni jest 22, z czego aż 19 w Koninie. W powyższej statystyce nie uwzględniono usług gastronomicznych świadczonych w pensjonatach, kwaterach prywatnych, gospodarstwach agroturystycznych, itp.

Poza Koninem najwięcej restauracji jest ulokowanych w gminach: Ślesin (10), Krzymów (6) i Stare Miasto (5).

Poza Koninem najwięcej małej gastronomii jest w Kleczewie (4), następnie w gminach: Stare Miasto(2), Ślesin (2), Grodziec (2).

Pozostałe gminy są ubogie z punkty gastronomiczne, a w niektórych nie ma ich w ogóle.

Większość obiektów gastronomicznych nastawiona jest na świadczenie usług tradycyjnej polskiej kuchni, ale są także miejsca, gdzie można skosztować regionalnej kuchni ochweśnickiej. Ten lokalny produkt turystyczny jest coraz szerzej promowany, co owocuje wprowadzeniem go do oferty ośrodków wypoczynkowych. Niestety, z reguły kuchnia ochweśnicka jest serwowana głównie w okresie szkolnej przerwy wakacyjnej; poza sezonem ośrodki wypoczynkowe oferujące potrawy kuchni ochweśnickiej są zamknięte, z nastawieniem na obsługę wyłącznie gości biznesowych i imprez okolicznościowych.

W*ięcej o bazie gastronomicznej gmin w dokumencie: Audyt turystyczny 15 Jednostek Samorządu Terytorialnego OFAK*

2.4.8. SZLAKI TURYSTYCZNE

Na terenie OFAK istnieje ok. 113 km oznakowanych szlaków turystycznych pieszych oraz blisko 690 km szlaków rowerowych, w postaci 26 tras rowerowych, w tym 3 łącznikowych. Trasy są różnej długości, dzięki czemu mogą być atrakcyjną formą spędzania czasu przez turystów o różnych upodobaniach i możliwościach zarówno czasowych, jak i fizycznych.

Jedną z ważniejszych atrakcji turystycznych OFAK jest szlak wodny, wykorzystywane głównie przez miłośników kajakarstwa, żeglarstwa i sportów motorowodnych. Tworzą je przede wszystkim

[32] Raport z badań na terenie OFAK, 2014
[33] http://www.turystyka.konin.pl/

fragmenty rzeki Warty oraz część jezior połączona kanałami, stanowiąc atrakcyjny turystycznie odcinek Wielkiej Pętli Wielkopolski.

Przez OFAK biegnie także jedyny w regionie konińskim, dobrze oznaczony, szlak konny „Podkuta szóstka" o długości 118 km.

Szczególnym rodzajem szlaków dostępnych w OFAK są szlaki kulturowe.

Szlaki turystyczne oplatają w zasadzie niemal cały obszar Aglomeracji Konińskiej, a ich wielość form daje duży wybór turystom sposobu spędzania wolnego czasu o poznawania ziemi konińskiej.

Szlaki rowerowe

Szlaki turystyczne i drogi rowerowe według „Programu Rozwoju Komunikacji Rowerowej OFAK" na podstawie inwetaryzacji dokonanej w dniach 10-20.09.2014:

- Petla dookoła Konina (69,0 km), w tym:
    - trasa łacznikowa: Konin – Żychlin (7,2 km),
    - trasa łącznikowa: Konin – Bieniszew (10,3 km),
    - trasa łącznikowa: Konin – Grąblin (12,7 km),
- Nadwarciański Szlak Rowerowy (40,8 km),
- Bursztynowy Szlak Rowerowy (59,9 km),
- Wokół Jezior – Mała Pętla (12,5 km),
- Wokół Jezior – Średnia Pętla (21,5 km),
- Wokół Jezior – Duża Pętla (32,5 km),
- Ślesin – Lubstów – Ślesin (37,7 km),
- Ślesin – Sadlno – Skulsk (31,4 km),
- Gawrony – Ostrowąż – Ślesin (37,7 km),
- Ślesin – Ignacewo – Ślesin (31,0 km),
- Przez Trójkę (20,1 km),
- Dookoła Zbiornika Powa (9,1 km),
- Od Kawnic w Dolinę Warty (19,9 km),
- Cztery Jeziora (28,7 km),
- Śladami Piasta Kołodzieja (15,3 km),
- Atrakcje Gminy Skulsk (16,6 km),
- Dla zdrowia (8,0 km),
- Wielka Pętla Puszczy Pyzdrskiej (ok. 30 km),
- Szlak dojazdowy do Muzeum Okręgowego w Gosławicach – czerwony (14,5 km)

- Szlak dojazdowy do Muzeum Okręgowego w Gosławicach –niebieski (12,8 km).[34]

Szlaki kulturowe

Obok szlaków rowerowych i pieszych występują szlaki kulturowe, w większości nieoznakowane i zasięgu przekraczającym teren OFAK:

- Szlak Pięciu Braci Męczenników: Kazimierz Biskupi – Bieniszew – Ląd n/Wartą,
- Droga Romańska: prowadzi z Kalisza, poprzez Ziemię Konińską: Stare Miasto – Konin – Kazimierz Biskupi do Kruszwicy,
- Szlak Piastów: rozpoczyna się w Kruszwicy, biegnie przez Skulsk – Warzymowo – Noć – Kazimierz Biskupi – Konin-Gosławice – Konin – Stare Miasto – Dzierzbin – Kościelec Kaliski aż do Kalisza-Zawodzie, (nowy przebieg Szlaku Piastowskiego – proponowany nowy przebieg odcinka północ – południe z Wągrowca przez Ląd, Konin do Kalisza),
- Szlak Szwedzki: Tuliszków – Brudzew – Koło – Brdów – Konin-Gosławice – Kazimierz Biskupi – Przyjma,
- Szlak Cysterski (fragment): Ołobok – Kalisz – Rychwał – Królików – Rzgów – Golina – Bieniszew – Kazimierz Biskupi – Wilczyn – Konin-Gosławice – Konin – Kłodawa Gdańska – Trąbki Wielkie – Godziszewo – Gdańsk Oliwa,
- Szlak Szkocki: Wschowa – Leszno – Gostyń – Jarocin – Pleszew – Kalisz – Żychlin – Konin – Kleczew – Koło,
- Szlak Zamków: Rychwał – Sławsk – Kazimierz Biskupi – Konin – Przyjma – Konin Gosławice,
- Szlak Klasztorów: Kazimierz Biskupi – Bieniszew – Konin – Pyzdry – Ląd – Koło – Kłodawa koło Gdańska,
- Drewniane Kościoły Powiatu Konińskiego: Budzisław Kościelny – Golina – Kuchary Kościelne – Kazimierz Biskupi – Lubstówek – Mąkolno – Ostrowąż – Rzgów– Sompolno – Wilczyn – Żychlin,
- Szlak Bursztynowy.

Szlaki wodne

Na terenie OFAK znajdują się szlaki wodne, wykorzystywane głównie przez miłośników kajakarstwa. Tworzą je przede wszystkim fragmenty rzeki Warty oraz część jezior połączonych kanałami, stanowiąc atrakcyjny turystycznie odcinek Wielkiej Pętli Wielkopolski.

Do najbardziej popularnych należą:

- odcinek rzeki Warty od Koła, przez Waki, Konin, Rumin, Sławsk, Sługocin, aż do Lądu;
- Kanał Ślesiński (32 km) prowadzący od Konina przez 4 śluzy, ciąg jezior konińskich, aż do jeziora Gopła. Zarówno odcinek kanału, jak i rzeki Warty od Konina do Lądu, stanowi jeden z najatrakcyjniejszych fragmentów południowo-wschodniego odcinka Wielkiej Pętli Wielkopolski (690 km), obejmującej rzekę Wartę na odcinku Konin – Santok (338,5 km), odcinek Noteci (48,8 km) prowadzący do ujścia rzeki Drawy, następnie wiedzie przez 140 km i 16 śluz, aż do Kanału Górno-Noteckiego (25 km), kolejno Notecią wprost do Kanału Warta-Gopło (32 km).

[34] Program rozwoju komunikacji rowerowej OFAK, 2014

Oprócz tego istnieją tutaj także krótsze, ale równie atrakcyjne szlaki rzeczne, o długości od kilku do około 20-25 km:

- Kanał Ulgi: wokół wyspy Pociejewo (ok. 2 km),
- Kanał Grójecki, tj. odcinek od jeziora Lubstowskiego do rzeki Warty (20 km),
- rzeka Warcica: odcinek Borki-Warta (25 km),
- Struga Zarzewska: odcinek Kuchary Kościelne – rzeka Warta (12 km),
- Powa: odcinek Lisiec Wielki – Rumin (18 km),
- szlak Górnej Noteci: odcinek Łysek – Koszewo (15 km).

Trasy piesze

Przez obszar OFAK biegną dobrze oznakowane trasy piesze, o łącznej długości około 113 km, prowadzące m.in. przez obszar Pagórków Złotogórskich czy miejsca związane z kultem Najświętszej Marii Panny i Pięciu Braci Męczenników. Trasy piesze są różnej długości: od ok. 1 do 37,5 km, co sprawia, że mogą być atrakcyjną formą spędzania czasu przez turystów.

Trasy w kolejności od najdłuższej do najkrótszej:

- Kawnice – Gosławice – Konin (37,5 km),
- Żychlin – Wyszyna – Turek (32,9 km),
- Sompolno – Ignacewo – Ślesin (16,1 km),
- Wilczyn – Mrówki – Przyjezierze (15,0 km),
- Kazimierz Biskupi – Bieniszew (6,7 km),
- Brzeźno – Złota Góra (3,7 km),
- Grodzisko – Świętne (0,8 km).

Szlaki konne

W regionie konińskim jedynym szlakiem konnym, będącym zarazem drugim tego typu w Wielkopolsce, jest „Podkuta szóstka”. Szlak o długości 118 km prowadzi przez sześć gmin Aglomeracji (Stare Miasto, Golina, Rzgów, Grodziec, Rychwał, Tuliszków), a na jego trasie rozmieszczono 6 stanic. Szlak jest wyposażony w oznaczenia: 12 tablic z mapą trasy oraz drogowskazy wskazujące najbliższą bazę noclegową.

2.5. ANALIZA RYNKÓW KONKURENCYJNYCH

W celu ustalenia względnego stopnia atrakcyjności turystycznej OFAK dokonano porównania wybranych wskaźników sfery społeczno-gospodarczej, mających wpływ na poziom usług turystycznych oraz wybranych wskaźników sfery turystycznej. Jako ośrodki konkurencyjne przyjęto trzy następujące jednostki:

- Powiat leszczyński z Miastem Leszno,
- Powiat Brodnicki,
- Powiat Chojnicki.

Wskaźniki, które posłużyły do porównania stopnia atrakcyjności turystycznej zostały uzyskane bezpośrednio lub pośrednio z danych GUS. Bezpośrednio z danych GUS zostały zastosowane dane statystyczne, które stanowiły jednocześnie gotowe wskaźniki, np. „udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem". W pozostałych przypadkach dokonano odpowiednich przeliczeń danych statystycznych i na tej podstawie utworzono właściwe wskaźniki, np. liczba miejsc noclegowych została przeliczona w stosunku do liczby ludności danego powiatu, co pozwoliło uzyskać wskaźnik: „liczba miejsc noclegowych na 1 tys. ludności".

Większość danych dotyczy roku 2013. W przypadkach braku danych GUS za rok 2013 stosowano dane za rok 2012.

Listy danych statystycznych oraz wartości poszczególnych wskaźników charakteryzujących porównywane obszary zamieszczono w tabelach. Natomiast na wykresach zilustrowano różnice pomiędzy poszczególnymi obszarami.

Tabela 4 Lista danych statystycznych wybranych dla sfery społeczno-gospodarczej

I	Lista danych statystycznych wybranych dla sfery społeczno-gospodarczej	
Lp.	Grupa danych	Lista danych
1	Ochrona środowiska	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
2		ludność korzystająca z sieci wodociągowej
3		ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia
4		udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem
5	Budżet samorządów	dochody budżetowe

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5 Lista danych statystycznych wybranych dla sfery turystyki

II.	Lista danych statystycznych wybranych dla sfery turystyki	
Lp.	Grupa danych	Lista danych
1	Infrastruktura turystyczna	liczba miejsc noclegowych
2		stopień wykorzystania miejsc noclegowych *
3	Atrakcje turystyczne	ścieżki rowerowe
4		liczba uczestników imprez kulturalnych
5		liczba imprez kulturalnych
6		pomniki przyrody
7	Finanse związane z turystyką	wydatki na cele turystyczne
8		dochody z turystyki
9		wydatki na cele kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

Źródło: Opracowanie własne

* *Stopień wykorzystania miejsc noclegowych netto oblicza się dzieląc ogólną liczbę udzielonych noclegów przez ilość wszystkich oferowanych miejsc noclegowych w poszczególnych dniach miesiąca, w ciągu których były one faktycznie udostępnione.*

Tabela 6 Zestawienie wskaźników społeczno-gospodarczych

I	Wskaźniki społeczno-gospodarcze	Obszary funkcjonalne			
Lp.	**Wartość wskaźnika**	**Powiat leszczyński z Miastem Leszno**	**Powiat brodnicki**	**Powiat chojnicki**	**Powiat koniński z Miastem Konin (OFAK)**
1.	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [%]	66,17*	54,86	74,00	54,79*
2.	ludność korzystająca z sieci wodociągowej [%]	95,71*	87,14	87,68	93,02*
3.	ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia [%]	98,86	100,00	99,93	99,95
4.	udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem [%]	50,0	55,2	58,8	39,43
5.	dochody budżetowe – na 1 mieszkańca [PLN]	3955,92	875,44	1047,42	3905,36

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013; * dane za rok 2012

Tabela 7 Zestawienie wskaźników turystycznych

II	Wskaźniki turystyczne	Obszary funkcjonalne			
Lp.	**Wartość wskaźnika**	**Powiat leszczyński z Miastem Leszno**	**Powiat brodnicki**	**Powiat chojnicki**	**Powiat koniński z Miastem Konin (OFAK)**
1.	liczba miejsc noclegowych [na 1 tys. ludności].	28,30	23,09	30,27	20,05
2.	stopień wykorzystania miejsc noclegowych [%]	20,77	26,20	22,30	19,55
3.	ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności [km]	6,20	0,52	4,66	3,18
4.	liczba uczestników imprez kulturalnych [na 1 tys. ludności]	1103,26	294,49	801,76	1927,39
5.	liczba imprez kulturalnych [na 10 tys. ludności]	46,62	1,28	4,68	47,30
6.	pomniki przyrody [na 1 tys. ludności]	1,20	1,22	2,35	0,34
7.	wydatki na cele turystyczne ogółem na 1 mieszkańca [PLN]	15,15	1,25	117,16	4,68
8.	dochody z turystyki na 1 mieszkańca [PLN]	2,71	0,00	56,73	1,15
9.	dochody z kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca [PLN]	3,29	0,33	0,00	4,85

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

2.5.1. PORÓWNANIE RYNKÓW KONKURENCYJNYCH WEDŁUG WSKAŹNIKÓW GOSPODARCZO-SPOŁECZNYCH

W celu porównania rynków konkurencyjnych pod względem wskaźników o charakterze społeczno-gospodarczym wybrano takie, które nawiązują do tych aspektów jakości życia, które są także powiązane z jakością oferty turystycznej, a szczególnie z ochroną środowiska naturalnego oraz wielkością budżetów samorządowych.

Na tej podstawie pod uwagę wzięto pięć następujących wskaźników społeczno-gospodarczych:

- ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w ludności ogółem [%],
- ludność korzystająca z sieci wodociągowej w ludności ogółem [%],
- ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia [%],
- udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem [%],
- dochody budżetowe na 1 mieszkańca [PLN].

Poniżej zaprezentowano wykresy, wraz z krótkim podsumowaniem, ilustrujące różnice i podobieństwa pomiędzy poszczególnymi regionami konkurencyjnymi w oparciu o w/w wskaźniki.

Wykres 1 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (%)

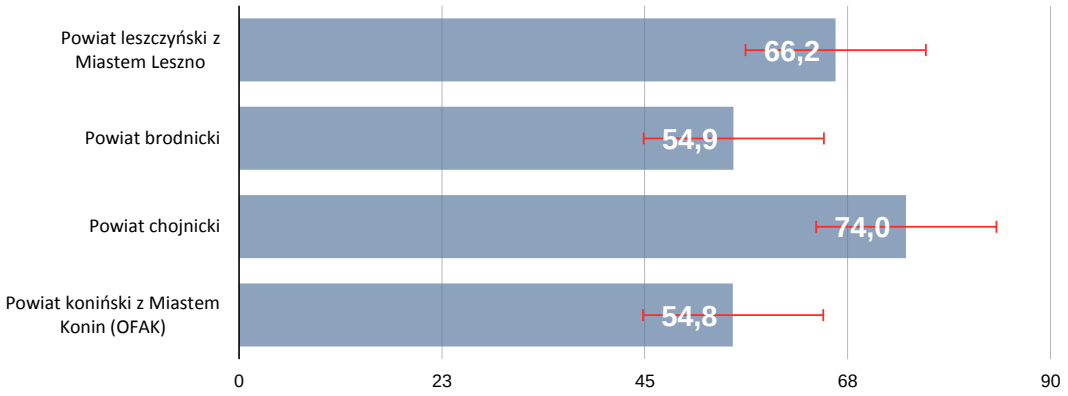

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013; * dane za rok 2012

Obszar OFAK posiada najniższy spośród badanych regionów odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, przy czym różnice pomiędzy powiatem konińskim z Miastem Konin (OFAK) a powiatem leszczyńskim z Miastem Leszno oraz powiatem chojnickim są znaczne.

Wykres 2 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (%)

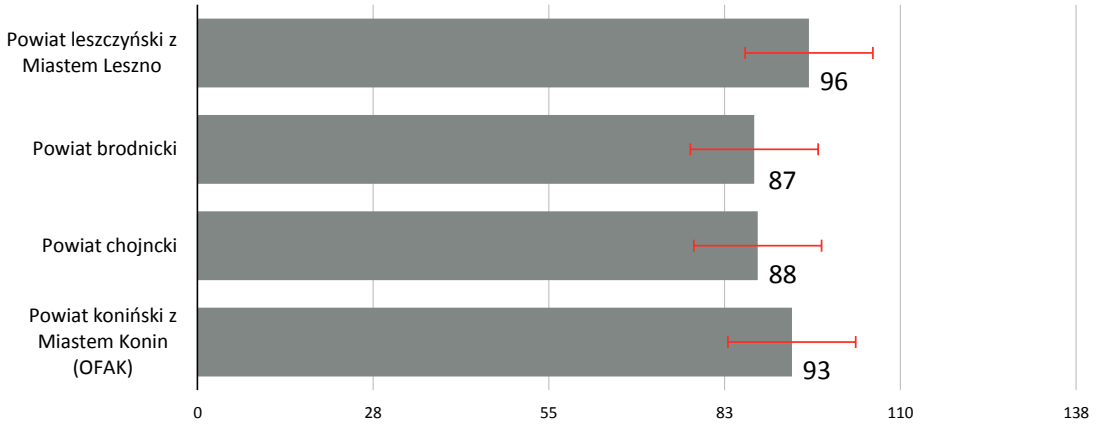

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013; * dane za rok 2012

Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w powiecie konińskim z Miastem Konin (OFAK) jest wyższy niż w powiecie chojnickim i brodnickim oraz niższy niż w powiecie leszczyńskim z Miastem Leszno.

Wykres 3 Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia

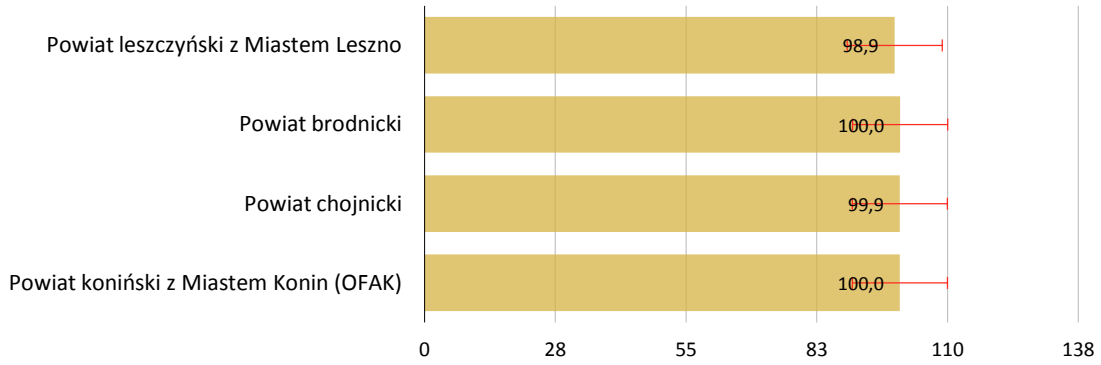

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Udział oczyszczanych ścieków przemysłowych i komunalnych w odsetku ścieków wymagających oczyszczenia jest w OFAK taki sam, jak w powiecie chojnickim i brodnickim, i wyższy niż w powiecie leszczyńskim z Miastem Leszno.

Wykres 4 Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (%)

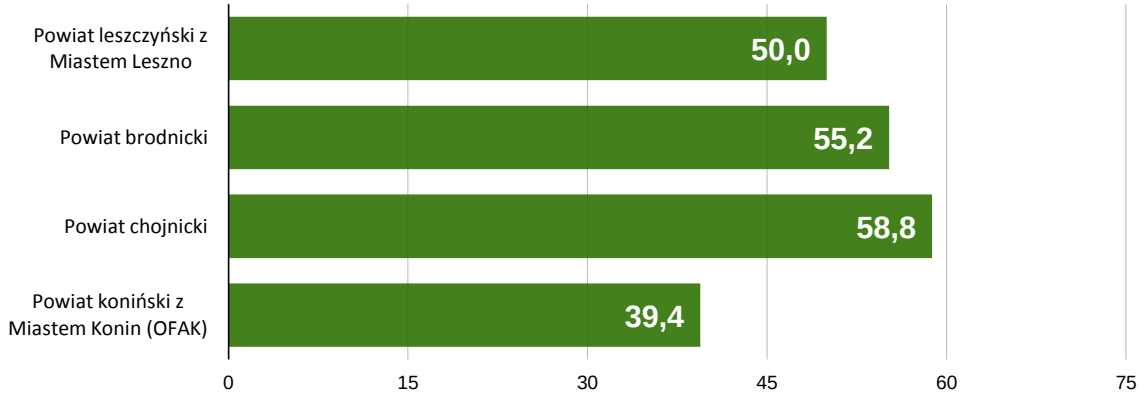

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Powiat koniński z Miastem Konin (OFAK) posiada najniższy odsetek obszarów prawnie chronionych spośród badanych regionów.

Wykres 5 Dochody budżetowe powiatów – na 1 mieszkańca (PLN)

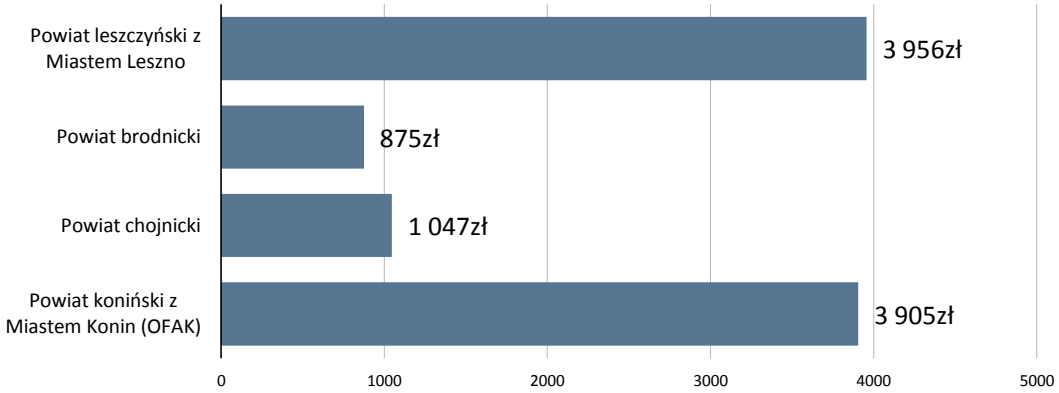

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Dochód przypadający na jednego mieszkańca jest w OFAK zbliżony do poziomu dochodu w powiecie leszczyńskim z Miastem Leszno oraz wyraźnie wyższy niż w powiecie brodnickim i chojnickim. Na poziom dochodów prawdopodobnie wpływają pośrednio możliwości realizacji projektów współfinansowanych z UE.

2.5.2. PORÓWNANIE RYNKÓW KONKURENCYJNYCH WEDŁUG WSKAŹNIKÓW TURYSTYCZNYCH

W celu porównania rynków konkurencyjnych pod względem wskaźników o charakterze stricte turystycznym wybrano takie, które są bezpośrednio związane z ilościowymi aspektami oferty turystycznej, a szczególnie z infrastrukturą turystyczną, atrakcjami turystycznymi oraz kwestiami finansowymi turystyki.

Na tej podstawie pod uwagę wzięto dziewięć następujących wskaźników turystycznych:

- liczba miejsc noclegowych [na 1 tys. ludności],
- stopień wykorzystania miejsc noclegowych [%],
- ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności [km],
- liczba uczestników imprez kulturalnych [na 1 tys. ludności],
- liczba imprez kulturalnych [na 10 tys. ludności],
- pomniki przyrody [na 1 tys. ludności],
- wydatki na cele turystyczne ogółem na 1 mieszkańca [PLN],
- dochody z turystyki 1 mieszkańca [PLN],
- dochody z kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca [PLN].

Poniżej zaprezentowano wykresy, wraz z krótkim podsumowaniem, ilustrujące różnice i podobieństwa pomiędzy poszczególnymi regionami konkurencyjnymi w oparciu o w/w wskaźniki.

Wykres 6 Liczba miejsc noclegowych [na 1 tys. ludności]

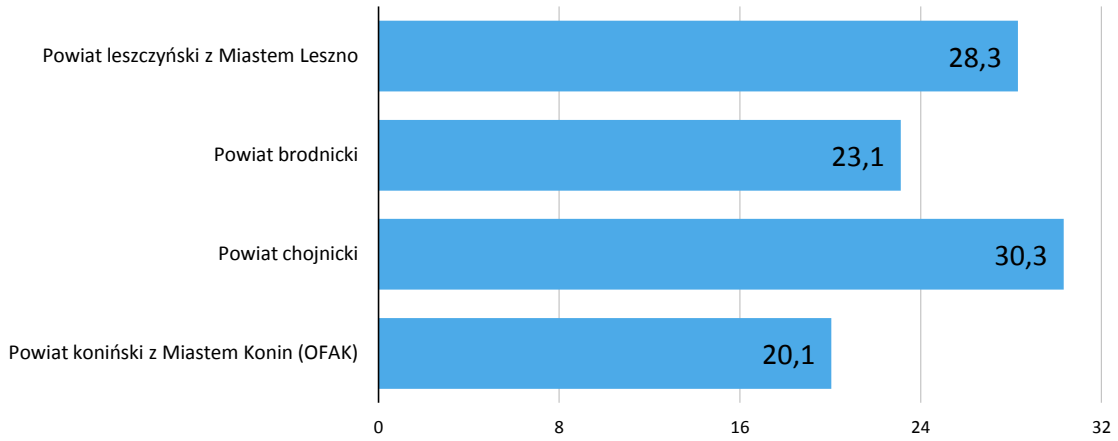

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Wszystkie spośród badanych regionów konkurencyjnych posiadają większą liczbę miejsc noclegowych na jednego mieszkańca niż powiat koniński z Miastem Konin (OFAK).

Wykres 7 Stopień wykorzystania miejsc noclegowych [%]

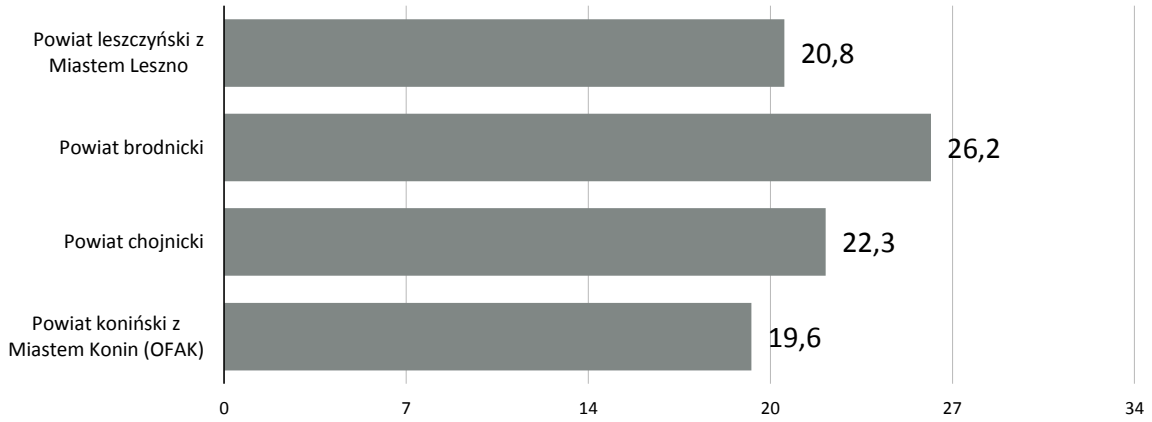

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Najniższy stopień wykorzystania miejsc noclegowych występuje w OFAK. Jest on jednak tylko niewiele niższy niż w powiecie leszczyński m z Miastem Leszno.

Wykres 8 Ścieżki rowerowe [km na 10 tys. ludności]

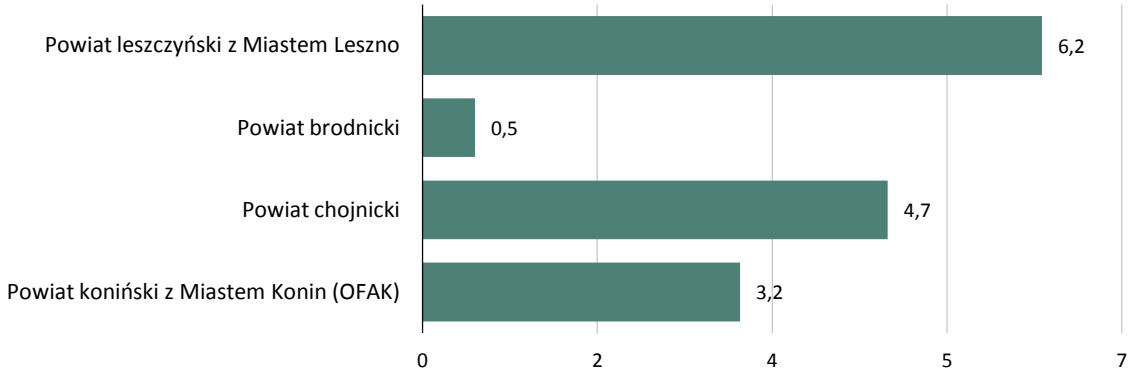

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na liczbę ludności jest znacznie mniejsza na terenie powiatu konińskiego z Miastem Konin (OFAK) niż w powiecie leszczyńskim z Miastem Leszno czy powiecie chojnickim (brak danych GUS dla powiatu brodnickiego).

Wykres 9 Liczba uczestników imprez kulturalnych [na 1 tys. ludności]

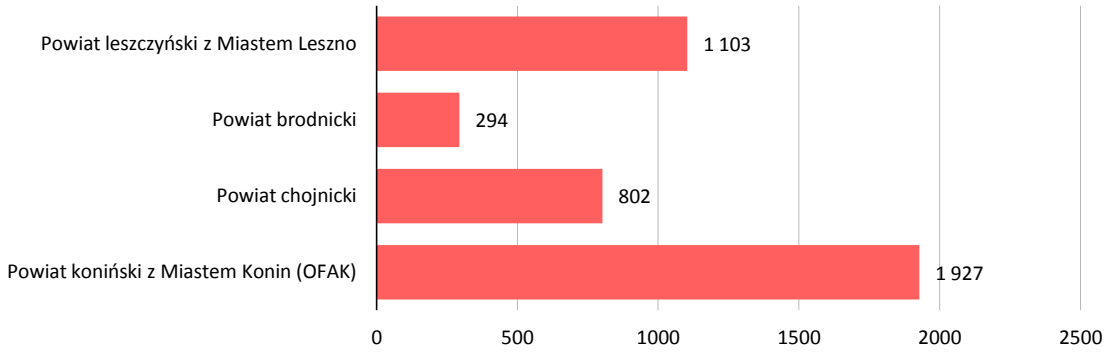

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Wskaźnik liczby uczestników imprez kulturalnych jest zdecydowanie najwyższy na terenie OFAK, przy czym jest on niemal dwukrotnie wyższy niż w powiecie leszczyńskim z Miastem Leszno.

Wykres 10 Liczba imprez kulturalnych [na 10 tys. ludności]

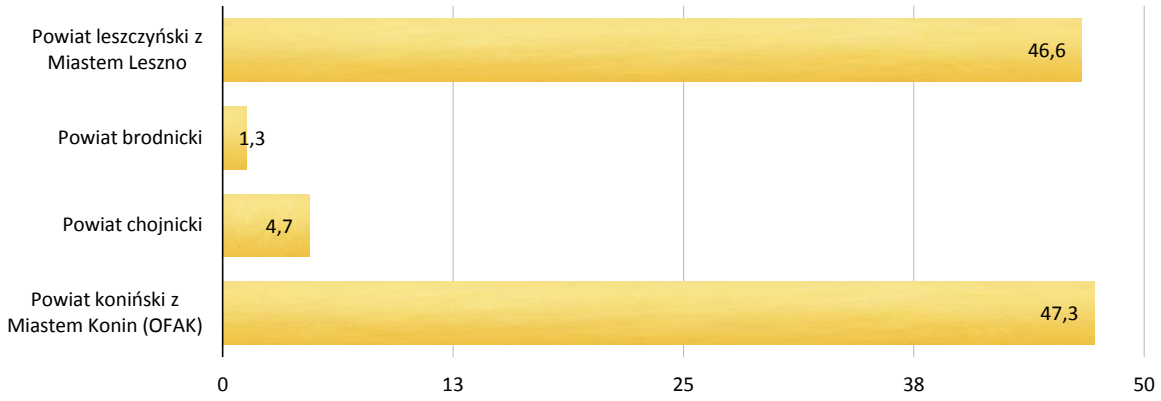

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Wskaźnik liczby imprez kulturalnych jest podobny dla powiatu konińskiego z miastem Konin (OFAK) i powiatu leszczyńskiego z Miastem Leszno, przy czym w Aglomeracji Konińskiej jest on nieco wyższy.

Pozostałe obszary notują dużo niższy poziom tego wskaźnika.

Wykres 11 Pomniki przyrody [na 1 tys. ludności]

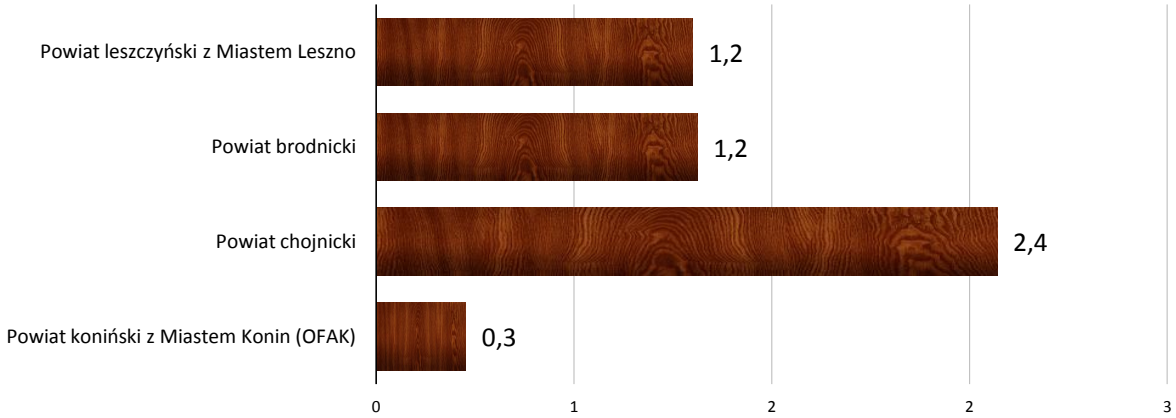

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Spośród badanych regionów konkurencyjnych wskaźnik liczby pomników przyrody jest najniższy w OFAK, a najwyższy w powiecie chojnickim. Pod tym względem OFAK wyraźnie odstaje na niekorzyść w porównaniu do badanych obszarów.

Wykres 12 Wydatki na cele turystyczne ogółem [zł/1 mieszkańca]

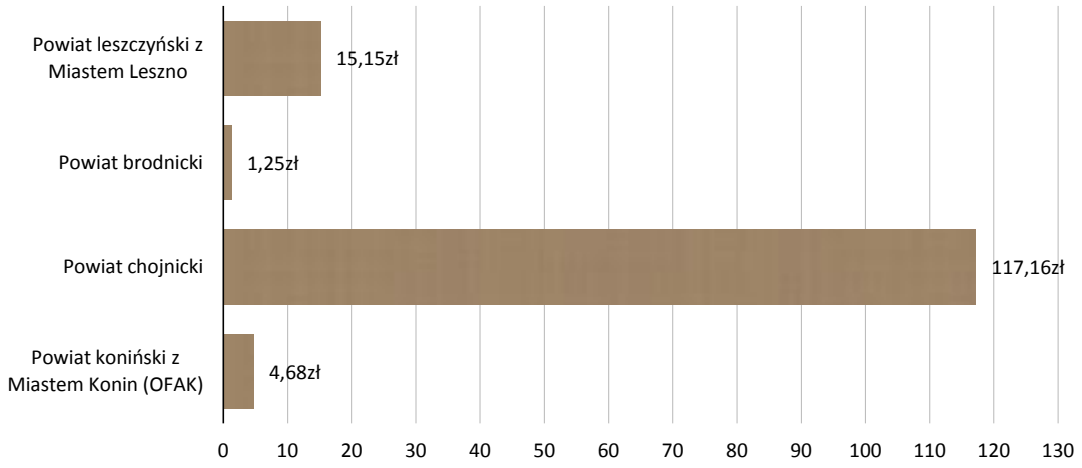

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Wskaźnik wydatków na cele turystyczne w OFAK stanowi około 4% wydatków w powiecie chojnickim i jest wyraźnie niższy w stosunku do wydatków powiatu leszczyńskiego z Miastem Leszno oraz wyższy od wydatków powiatu brodnickiego. Na poziom wydatków prawdopodobnie wpływają pośrednio możliwości pozyskiwania środków UE

Wykres 13 Dochody z turystyki [zł/1 mieszkańca]

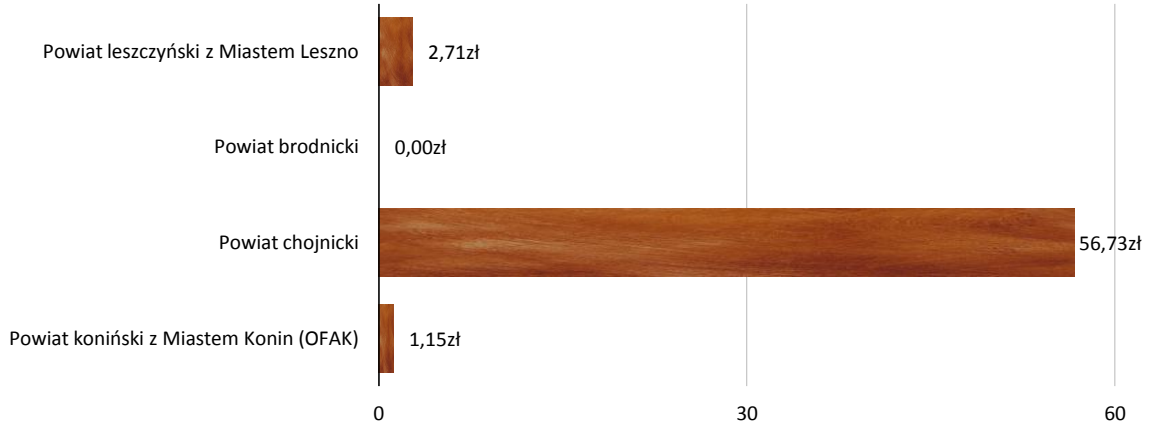

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Wskaźnik dochodów z turystyki w powiecie konińskim z Miastem Konin (OFAK) jest prawie 50 razy niższy niż w powiecie chojnickim i ponad 2 razy niższy niż w powiecie leszczyńskim z Miastem Leszno. Brak danych dla powiatu brodnickiego. Na poziom dochodów prawdopodobnie wpływają pośrednio możliwości pozyskiwania środków UE.

Wykres 14 Dochody z kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

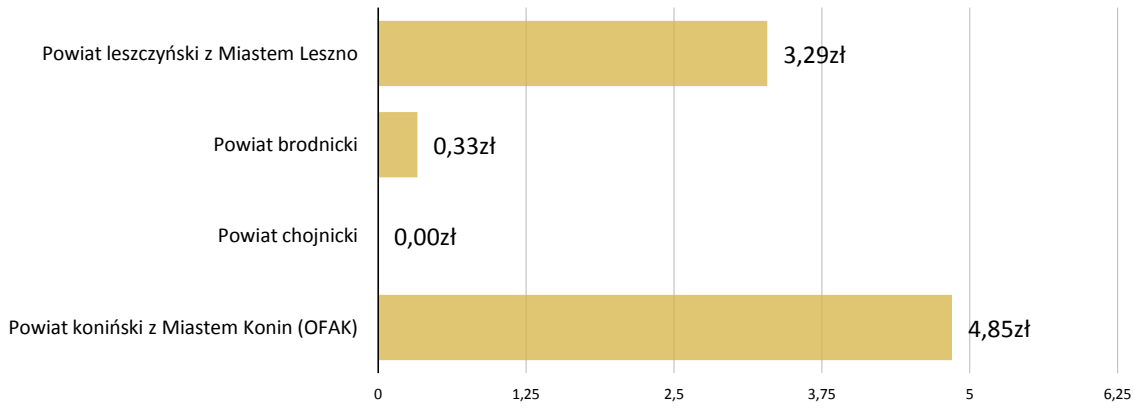

Źródło: Opracowanie własne, GUS 2013

Najwyższy wskaźnik dochodów z kultury i ochrony dziedzictwa narodowego notuje OFAK. Jest on wyraźnie wyższy niż w powiecie leszczyńskim z Miastem Leszno oraz wielokrotnie wyższy niż w powiecie brodnickim.

Brak danych GUS dla powiatu chojnickiego.

2.5.3. PORÓWNANIE ZBIORCZE RYNKÓW KONKURENCYJNYCH

Po dokonaniu porównań wartości poszczególnych wskaźników początkowych pomiędzy wybranymi obszarami konkurencyjnymi, przeprowadzono porównanie zbiorcze pomiędzy tymi obszarami, obejmujące wszystkie analizowane wskaźniki początkowe jednocześnie. Aby to było możliwe, wyliczono jeden wspólny wskaźnik syntetyczny dla każdego badanego obszaru, obejmujący wszystkie analizowane wskaźniki.

W tym celu dokonano normalizacji wskaźników początkowych za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W efekcie normalizacji, wartości wszystkich wskaźników początkowych zostały sprowadzone do przedziału (0, 1), gdzie wartość 0 została przypisana jednostce samorządu terytorialnego o najmniejszej wartości wskaźnika początkowego, a wartość 1 została przypisana jednostce o największej wartości wskaźnika początkowego.

Wszystkie wskaźniki początkowe uwzględnione w niniejszej analizie mają charakter stymulant.

Normalizacja wskaźników-stymulant została przeprowadzona w oparciu o wzór:

$$W_i^w = \frac{x_i^w - min_{(i \in I)}\{x_i^w\}}{max_{(i \in I)}\{x_i^w\} - min_{(i \in I)}\{x_i^w\}}$$

gdzie:

W_i^w – wystandaryzowana wartość wskaźnika ***w*** dla JST ***i***

x_i^w – wyjściowa wartość wskaźnika ***w*** dla JST ***i***

$min_{(i \in I)}\{x_i^w\}$ – minimalna wartość wskaźnika ***w*** dla grupy JST ***I***

$max_{(i \in I)}\{x_i^w\}$ – maksymalna wartość wskaźnika ***w*** dla grupy JST ***I,***

Za pomocą normalizacji wskaźników początkowych uzyskano cząstkowe wskaźniki wystandaryzowane (CWW).

Następnie, dla każdego badanego obszaru, z cząstkowych wskaźników wystandaryzowanych (CWW) obliczono mediany; oddzielnie dla grupy wskaźników społeczno-ekonomicznych i turystycznych.

Tabela 8 I Wskaźniki społeczno-gospodarcze CZĄSTKOWE WSKAŹNIKI WYSTANDARYZOWANE (CWW)

I Wskaźniki społeczno-gospodarcze CZĄSTKOWE WSKAŹNIKI WYSTANDARYZOWANE (CWW)							
Region	L.p.	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	MEDIANA
Powiat leszczyński z Miastem Leszno		0,59	1,00	0,00	0,55	1,00	0,592400
Powiat brodnicki		0,00	0,00	1,00	0,81	0,00	0,003644
Powiat chojnicki		1,00	0,06	0,94	1,00	0,06	0,938596
Powiat koniński z Miastem Konin (OFAK)		0,00	0,69	0,96	0,00	0,98	0,686114

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9 II Wskaźniki turystyczne CZĄSTKOWE WSKAŹNIKI WYSTANDARYZOWANE (CWW)

II Wskaźniki turystyczne CZĄSTKOWE WSKAŹNIKI WYSTANDARYZOWANE (CWW)											
Region	L.p.	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	I.7	I.8	I.9	MEDIANA
Powiat leszczyński z Miastem Leszno		0,80	0,18	1,00	0,50	0,99	0,43	0,12	0,05	0,68	0,427861
Powiat brodnicki		0,30	1,00	0,00	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,07	0,068041
Powiat chojnicki		1,00	0,41	0,73	0,31	0,07	1,00	1,00	1,00	0,00	0,413534
Powiat koniński z Miastem Konin (OFAK)		0,00	0,00	0,47	1,00	1,00	0,00	0,03	0,02	1,00	0,020271

Źródło: Opracowanie własne

W dalszej kolejności – aby uzyskać całościowy, syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany dla każdego badanego obszaru (SWW) – obliczono dla każdego obszaru średnią median wartości cząstkowych wskaźników wystandaryzowanych (CWW) z obu grup wskaźników (społeczno-gospodarczych i turystycznych).

Następnie, otrzymane dla poszczególnych obszarów wartości syntetycznych wskaźników wystandaryzowanych (SWW) porównano ze sobą.

Tabela 10 Syntetyczny Wskaźnik Wystandaryzowany (SWW)

Tabela – Syntetyczny Wskaźnik Wystandaryzowany (SWW)			
Region	średnia (SWW)	mediana – CWW grupy I	mediana – CWW grupy II
Powiat leszczyński z Miastem Leszno	0,510131	0,592400	0,427861
Powiat brodnicki	0,035843	0,003644	0,068041
Powiat chojnicki	0,676065	0,938596	0,413534
Powiat koniński z Miastem Konin (OFAK)	0,353193	0,686114	0,020271

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie zestawienia przedstawionego w powyższej tabeli utworzono wykres (poniżej) ilustrujący różnice wartości syntetycznych wskaźników wystandaryzowanych (SWW) dla poszczególnych obszarów konkurencyjnych (przy zaokrągleniu wartości do części setnych).

Wykres 15 Różnice wartości syntetycznych wskaźników wystandaryzowanych (SWW)

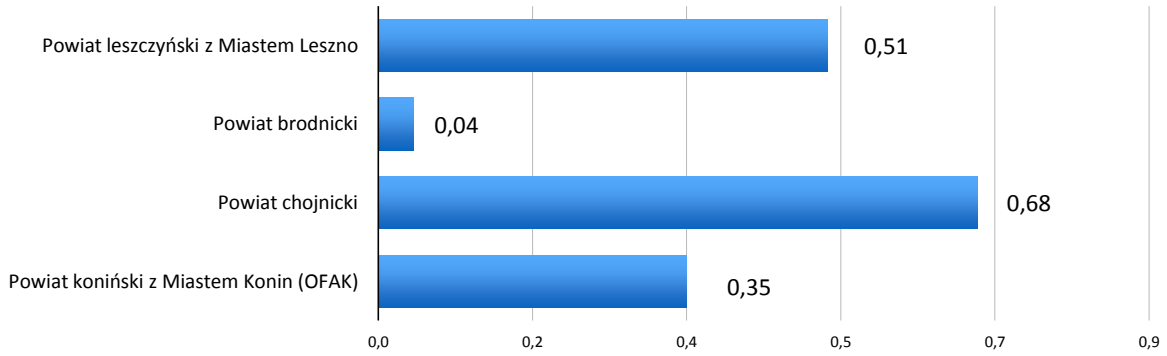

Źródło: Opracowanie własne

Do porównania stopnia **sumarycznej atrakcyjności turystycznej** posłużyły szerokie grupy wskaźników, na podstawie których wyliczono jeden wspólny wskaźnik syntetyczny wystandaryzowany dla każdego badanego obszaru, obejmujący wszystkie analizowane wskaźniki:

- sfery społeczno-gospodarczej - 5 wskaźników (4 wskaźniki dot. ochrony środowiska naturalnego: ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej, ludność korzystająca z sieci wodociągowej, ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia, udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem; 1 wskaźnik dot. wielkości budżetów samorządowych: dochody budżetowe),
- sfery turystycznej, które są bezpośrednio związane z ilościowymi aspektami oferty turystycznej, a szczególnie z infrastrukturą turystyczną, atrakcjami turystycznymi oraz kwestiami finansowymi turystyki - 9 wskaźników (3 wskaźniki dot. infrastruktury turystycznej: liczba miejsc noclegowych,

stopień wykorzystania miejsc noclegowych; 4. wskaźniki dot. atrakcji turystycznych: ścieżki rowerowe, liczba uczestników imprez kulturalnych, liczba imprez kulturalnych, pomniki przyrody; 3 wskaźniki. dot. finansów związanych z turystyką: wydatki na cele turystyczne, dochody z turystyki, wydatki na cele kultury i ochrony dziedzictwa narodowego).

Tak wyliczony syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany w stosunku do wskaźnika syntetycznego sfery turystycznej z dokumentu: *Wskaźniki sfery turystycznej Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej*, oparto na większej ilości danych dostępnych w statystyce publicznej GUS, poszerzonych zarówno o dodatkowe wskaźniki sfery turystycznej jak również o nowe wskaźniki sfery społeczno-gospodarczej, dzięki czemu oddaje bardziej szczegółowo i precyzyjnie potencjał turystyczny porównywalnych obszarów w kontekście turystyki jako ważnej gałęzi gospodarki.

Pod względem tak określonej sumarycznej atrakcyjności turystycznej, powiat koniński z Miastem Konin (OFAK) wypada słabiej w porównaniu do powiatu chojnickiego (który w analizie porównawczej prezentuje się najkorzystniej) oraz do powiatu leszczyńskiego z Miastem Leszno.

Główną przyczyną słabszych notowań OFAK są niższe wartości następujących wskaźników:

- najniższy spośród badanych regionów odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (różnica wyraźna),
- najniższy spośród badanych regionów udział powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (różnica wyraźna),
- najniższy spośród badanych regionów wskaźnik liczby miejsc noclegowych,
- najniższy spośród badanych regionów stopień wykorzystania miejsc noclegowych,
- najmniejsza (brak danych dla powiatu brodnickiego) łączna długość ścieżek rowerowych na mieszkańca (różnica wyraźna),
- najniższy spośród badanych regionów wskaźnik liczby pomników przyrody.

Natomiast silniejszymi stronami OFAK, w porównaniu do konkurentów, są:

- udział oczyszczanych ścieków przemysłowych i komunalnych w odsetku ścieków wymagających oczyszczenia,
- wskaźnik liczby uczestników imprez kulturalnych (różnica wyraźna),
- liczba imprez kulturalnych na mieszkańca,
- wskaźnik wydatków na cele kultury.

Do pozostałych silnych stron OFAK, w porównaniu do konkurentów, należy zaliczyć także:

- odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej,
- dochód przypadający na jednego mieszkańca.

2.6. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I PARATURYSTYCZNA, ATRAKCJE I PRODUKTY TURYSTYCZNE

W niniejszym rozdziale dokonano syntezy potencjału turystycznego OFAK w oparciu o szczegółową analizę najistotniejszych elementów infrastruktury turystycznej oraz paraturystycznej[35], a także atrakcji turystycznych każdej gminy OFAK z osobna, biorąc pod uwagę możliwość ich wykorzystania pod kątem następujących rodzajów turystyki:

- wodna,
- rowerowa,
- piesza,
- biznesowa,
- wypoczynkowa,
- kulturowa.

Za potencjał turystyczny gmin uznano jej główne, obecnie istniejące, atrakcje turystyczne oraz zasadnicze elementy infrastruktury turystycznej oraz paraturystycznej, w szczególności:

- obiekty przyrodnicze, w tym pomniki przyrody,
- obiekty zabytkowe,
- obiekty kultury,
- obiekty sportowe i rekreacyjne,
- szlaki turystyczne,
- imprezy kulturalne,
- imprezy sportowe,
- bazę noclegową,
- bazę gastronomiczną
- oraz inne, właściwe poszczególnym gminom.

Pod uwagę wzięto także istniejące w obrębie poszczególnych gmin produkty turystyczne oraz infrastrukturalny potencjał do tworzenia nowych produktów.

Produkty turystyczne [36]

Aglomerację Konińską cechuje znaczna liczebność oraz różnorodność dostępnych atrakcji turystycznych. Wśród nich można wyróżnić trzy zasadnicze rodzaje produktów turystycznych. Są to:

1. produkty skierowane do pielgrzymów (tj. których grupą docelową są pielgrzymi katoliccy),
2. produkty skierowane do uprawiających turystykę wodną (grupą docelową dla tych produktów są osoby lubiące czynnie lub biernie spędzać czas nad wodą),
3. produkty skierowane do uprawiających turystykę krajoznawczą (grupą docelową dla tych produktów są osoby preferujące wędrówki, jazdę na rowerze oraz jazdę konną – generalnie: przemieszczanie się po lądzie w poszukiwaniu nowych wrażeń o charakterze krajoznawczym).

[35] Infrastruktura turystyczna w niniejszym opracowaniu to infrastruktura noclegowa i gastronomiczna, infrastruktura paraturystyczna - to infrastruktura bezpośrednio związana z udostępnieniem walorów turystycznych (obiekty sportowe i rekreacyjne, obiekty zabytkowe, kultury, szlaki turystyczne, etc.)

[36] Produkt turystyczny regionu to kompleksowa i spójna oferta atrakcji i usług oferowanych na jego obszarze, służąca zaspokojeniu różnorodnych potrzeb segmentów docelowych

W pierwszej grupie ofertowej zasadniczy produkt turystyczny tworzy Sanktuarium Maryjne w Licheniu Starym wraz otaczającą infrastrukturą turystyczną i paraturystyczną. Trzonem drugiego tego typu produktu, lecz o znacznie mniejszym znaczeniu turystycznym, jest zespół klasztorny OO Kamedułów w Bieniszewie.

W drugiej grupie ofertowej zasadniczy produkt turystyczny opiera się na Kanale Ślesińskim (ciągu jezior: Pątnowskie – Mikorzyńsko-Wąsoskie – Ślesińskie i Czarne), który tworzy długi na 32 km szlak wodny łączący Wartę z jeziorem Gopło, stanowiąc część Wielkiej Pętli Wielkopolski. Uzupełnieniem tego produktu jest bogata infrastruktura turystyczna i paraturystyczna, skupiona przede wszystkim w gminie Ślesin. Opisany produkt jest dedykowany odbiorcy preferującemu czynny wypoczynek nad wodą, włączając w to uprawianie sportów wodnych, szczególnie żeglarstwo i sporty motorowodne, a także kajakarstwo.

Oprócz produktu opartego na szlaku wodnym będącym częścią Wielkiej Pętli Wielkopolski, osoby uprawiające turystykę wodną mają do dyspozycji kilka innych miejsc na terenie OFAK, m.in. Jezioro Gosławskie w obszarze Miasta Konina, Jezioro Budzisławskie w gminie Kleczew i Jezioro Wilczyńskie w gminie Wilczyn oraz jeziora w okolicach Skulska (Nadgoplański Park Tysiąclecia). Wymienione obiekty przyrodnicze wraz towarzyszącą infrastrukturą turystyczną i paraturystyczną, tworzą odrębne produkty turystyczne, dedykowane dla osób preferujących spędzać wolny czas nad wodą w sposób bardziej bierny niż czynny.

Osobnym produktem dedykowanym głównie miłośnikom kajakarstwa jest Kanał Grójecki wraz z okoliczną infrastrukturą turystyczną i paraturystyczną.

Trzecią grupę produktów turystycznych OFAK stanowią zasadniczo różne typy szlaków turystycznych: piesze, rowerowe i konny. Do najbardziej znanych należy długi na 118 km szlak konny „Podkuta szóstka" oraz licząca 96,9 kilometrów „Rowerowa szóstka". OFAK jest bogaty w szlaki rowerowe [37], a ich łączna długość wynosi ponad 600 kilometrów. Na terenie Aglomeracji istnieje także około 113 kilometrów oznakowanych turystycznych szlaków pieszych.

Do najbardziej znanych szlaków historycznych OFAK opartych o bogactwo dziedzictwa kulturowego należą: Szlak Pięciu Braci Męczenników, Szlak Bursztynowy, Szlak Cysterski, Szlak Piastów oraz Drewniane Kościoły Powiatu Konińskiego.

Na poszczególne produkty turystyczne tej grupy składają się poszczególne szlaki turystyczne, a także leżące na ich trasie lub w ich pobliżu atrakcje turystyczne różnego typu: pomniki przyrody, stanowiska przyrodnicze, zabytki architektury i stanowiska archeologiczne, izby pamięci, punkty widokowe oraz, na przykład, punkty gastronomiczne oferujące potrawy kuchni ochweśnickiej.

Zresztą, lokalną kuchnię ochweśnicką należy także zaliczyć do grupy krajoznawczych produktów turystycznych. Niestety, dania tej kuchni są dostępne głównie podczas letniego okresu wakacyjnego. Wraz z zakończeniem wakacji zamykana jest część lokali oferujących ten wybitnie lokalny produkt turystyczny. Oryginalna kuchnia ochweśnicka bazuje na prostych i łatwo dostępnych składnikach, z których można stworzyć wysokoenergetyczne posiłki. Podstawowym elementem potraw kuchni ochweśnickiej są ziemniaki, w miarę możliwości okraszone mięsem lub cebulą. Z ziemniaków przygotowywano potrawy takie jak placki ziemniaczane, szare kluski okraszone skwarkami, szagówki

[37] Szczegółowo o szlakach rowerowych w załączniku: Program komunikacji rowerowej OFAK, 2014

(kluski z mąki i ziemniaków), pyry z gzikiem (czyli ziemniaki z serem) lub pyrczok. Na świątecznym stole znajdowały się często potrawy z drobiu, takie jak kurczak pieczony lub duszony, gęś pieczona czy gęsi pipek. Daniem typowo regionalnym jest też czarnina, czyli zupa z dodatkiem krwi kaczej. Wśród przypraw dominowały suszone i świeże zioła, popularnym dodatkiem były też grzyby, łatwo dostępne dzięki bliskości lasu[38].

Warto podkreślić bogactwo i wyjątkowość znacznej części oferty turystycznej Aglomeracji Konińskiej, szczególnie w segmencie turystyki religijnej oraz wypoczynkowo-rekreacyjnej związanej ze zbiornikami wodnymi.

Mówiąc o potencjale tworzenia silnych produktów turystycznych należy także wspomnieć o możliwości zagospodarowania w przyszłości złóż geotermalnych, występujących w OFAK (obecnie prowadzone są prace zmierzające do znalezienia odpowiednich funduszy, które umożliwiłyby wykorzystanie tych złóż) oraz możliwość zagospodarowania terenów pokopalnianych na funkcje turystyczno-rekreacyjne i sportowe.

Infrastruktura turystyczna i paraturystyczna

Region Aglomeracji Konińskiej jest stosunkowo bogaty w różnego typu atrakcje turystyczne, jednak infrastruktura turystyczna i paraturystyczna pozostawia jeszcze nieco do życzenia, chociaż należy od razu zaznaczyć, że w ostatnich latach powiększa się ona o nowe obiekty, a obiekty starsze podlegają unowocześnianiu; dotyczy to szczególnie miejsc noclegowych.

Główną mocną stroną turystyki OFAK jest Sanktuarium Maryjne w Licheniu Starym oraz atrakcyjny szlak wodny (na podobieństwo znanych w Polsce i za granicą Mazur), stanowiący część Wielkiej Pętli Wielkopolski, wraz z otoczeniem przyrodniczym i infrastrukturalnym.

Obie te mocne strony OFAK są w zasadzie niezależne od siebie, co stanowi o obecnej sile przyciągania turystycznego regionu konińskiego. Ponieważ, o ile atrakcje związane ze środowiskiem naturalnym przyciągają turystów głównie w okresie od wiosny do jesieni, o tyle rola turystyczna Sanktuarium w Licheniu Starym jest od pór roku mniej zależna, chociaż także ma silny wpływ na ruch pielgrzymkowy. Obie atrakcje turystyczne są także odwiedzane przez stosunkowo różne segmenty turystów. Można zatem powiedzieć, że turystyka OFAK opiera się na dwóch głównych w znacznej mierze wzajemnie niezależnych filarach. Występuje jednak na szczęście pewien wspólny obszar obu filarów. Tworzą go młodzi ludzie, w wieku głównie około 20-30 lat, którzy mogą stanowić swego rodzaju pomost, umożliwiający połączenie w pewnej mierze turystyki religijnej z wypoczynkowo-krajoznawczą, a przez to uzyskując efekt synergii obu przestrzeni turystycznych spowodować wzrost zainteresowania turystycznego regionem oraz przyczynić się do wydłużenia pobytu w regionie.

O ile cały teren OFAK, wraz z przylegającymi podobnymi turystycznie terenami okolicznych powiatów, można potraktować jako jedno środowisko turystyczne o wspólnych cechach, którymi są na przykład duże obszary przyrodnicze przekraczające granice powiatów czy gmin, o tyle w skali mikro teren OFAK jest wewnętrznie dość wyraźnie pod względem turystycznym zróżnicowany.

Turystyczne centrum Aglomeracji Konińskiej stanowi gmina Ślesin, a także przylegające do niej tereny części gmin sąsiednich: Kazimierza Biskupiego, Wierzbinka i Skulska, przez które biegnie część

[38] http://lotmarina.pl/media_file/file/5583_pl_kuchnia_ochwesnicka_produktem_markowym.pdf